

 EU & Projekt
 J.nr. 22-23326-000008
 Ref. NIANLA & KEDR
 Den 15. august 2022

Høringsnotat vedr. ekstern høring af bekendtgørelse om tilskud til rydning af tilgroede arealer og forberedelse til afgræsning		
	Bemærkninger	Opfølgning
1.	<p>Danmarks Nationalparker</p> <p>Danmarks fem nationalparker afgiver hermed fælles, koordinerede bemærkninger til udkast til bekendtgørelse om tilskud til rydning af tilgroede arealer og forberedelse til afgræsning (rydningshegningsbekendtgørelsen), jf. Landbrugsstyrelsens høringsbrev af 20. juni 2022.</p> <p>Nationalparkerne er meget positive over for ordningen, der giver mulighed for at opnå store naturmæssige gevinster ved at give tilskud til at genskabe lysåben natur gennem rydning, hegning og efterfølgende afgræsning. Nationalparkerne har imidlertid et par helt centrale bemærkninger:</p>	
1.1	<p>Stærkt kritisabelt at indskrænke muligheden for tilskud til rydning i nationalparkerne</p> <p><i>Nationalparkerne finder det stærkt kritisk, at Landbrugsstyrelsen med udkastet til bekendtgørelse fortsat helt uforståeligt afskærer lodsejere i nationalparker fra at kunne søge tilskud til rydning, jf. § 7, stk. 2 i udkast til bekendtgørelse, der alene muliggør rydninger i og i tilknytning til de særligt udpegede Natura 2000-arealer. Nationalparkerne skal gøre opmærksom på, at Fødevareministeriet med bekendtgørelsen i 2020 gav lodsejere i nationalparkerne denne mulighed.</i></p> <p><i>Fastholdelsen af denne regel er åbenlyst i strid med de seneste års arbejde fra ministeriernes side med at give nationalparkerne og vore lodsejere stadig bedre adgang til at modtage tilskud til naturforbedringer fra de statslige tilskudsordninger.</i></p>	<p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p> <p>Landbrugsstyrelsen kan hertil oplyse, at det er muligt at gennemføre rydningsprojekter i nationalparkerne såfremt der også er særligt udpegede Natura 2000-områder til rydning.</p> <p>Desuden skal det oplyses, at det netop er muligt at søge om tilskud til projekter om forberedelse til afgræsning som følge af et politisk fokus på tilskudsmuligheder i nationalparkerne.</p>

	<p><i>Landbrugsstyrelsen argumenterede sidste år for, at denne indskrænkning sker for at promovere rydning gennem græsning frem for rydning med maskiner.</i></p> <p><i>Indskrænkningen i ordningen kan ikke bortforklares med manglende kendskab til de udfordringer, der gælder for tilgroede lysåbne arealer, da det fortsat er muligt at opnå tilskud til rydning på de særligt udpegede Natura 2000-arealer. Landbrugsstyrelsen erkender dermed, at rydning ved nedgræsning i mange tilfælde ikke er tilstrækkeligt, da mange lysåbne arealer er så tilgroede af vedvegetation, at maskinel rydning kan være en nødvendighed, men selvfølgelig anvendt med omtanke.</i></p> <p><i>Nationalparkerne skal på den baggrund anmode om, at bekendtgørelsen for 2022 og fremover igen giver mulighed for lodsejere i nationalparkerne at søge om tilskud til rydning af tilgroede arealer.</i></p>	
1.2.	<p>Skovbevoksede og lysåbne arealer i skov bør omfattes af ordningen</p> <p><i>Et væsentligt middel til at øge biodiversiteten er at øge græsning i skovområder. Det virker derfor uforståeligt, at bekendtgørelsesudkastets § 7, stk. 2, udelukker, at der kan opnås tilskud til arealer på skovbevoksede arealer, nærmest uanset det træbevoksede areals størrelse, bortset fra mindre bevoksninger som læ til dyrene.</i></p> <p><i>Nationalparkerne skal på den baggrund anmode om, at der åbnes mulighed for at inddrage tilgrænsende skovarealer i forbindelse med tilskud til hegning m.v.</i></p>	<p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p> <p>Landbrugsstyrelsen kan hertil oplyse, at der som udgangspunkt ikke kan indgå arealer med skov eller arealer beliggende i skov i et projektområde pga. regler i EU's Landdistriktsforordning.</p> <p>Landbrugsstyrelsen arbejder løbende med at udvikle og forbedre ordningen, og vil undersøge eventuelle fremtidige muligheder for at kunne yde tilskud til at forberede arealer til afgræsning i et område, der både indeholder skov og lysåben natur i skov.</p>
1.3	<p><i>I den sammenhæng er det absurd, at vejledningen på dette punkt yderligere begrænser muligheden for at få heget vigtige lysåbne arealer ved at tage udgangspunkt i, at skov er lig med fredskov, jf. afsnit 3.7 tredje dot, i udkast til vejledning til ordningen. En begrænsning, som ikke fremgår af bekendtgørelsen, der alene opererer med definitionen "skov".</i></p> <p><i>Fredskov rummer lysåbne arealer, til tider endog en betragtelig andel (op til 50 %), som dermed afskæres fra at kunne blive omfattet af</i></p>	<p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i vejledningen:</p> <p>Landbrugsstyrelsen kan hertil oplyse, at afsnit 3.7 beskriver de kriterier, der benyttes til vurdering af om et areal er med skov i forbindelse med behandling af ansøgningen og meddelelse af tilsagn.</p> <p>Vejledningen vil blive præciseret yderligere i forhold til hvordan Landbrugsstyrelsen</p>

	<p>tilskudsordningen. At udelukke de lysåbne arealer i fredskov fra tilskudsordningen må betragtes som en fejl. Landbrugsstyrelsen har telefonisk henvist til biodiversitetsskows-ordningen, men dels er den ordnings fremtid usikker, dels omfatter den kun private fredskovs-arealer.</p> <p>Nationalparkerne skal, hvis skov ikke generelt inddrages i ordningen, på den baggrund anmode om, at lysåbne arealer i fredskov fremover bliver tilskudsberettigede.</p>	<p>vurderer arealer med skov og arealer beliggende i skov.</p> <p>Der henvises til svar under pkt. 1.2 i forhold til muligheden for at inddrage lysåbne arealer i skov.</p>
2.	<p>Dansk Skovforening</p> <p>Tak for muligheden for at sende bemærkninger til udkast til bekendtgørelse og vejledning om tilskud til rydning af tilgroede arealer og forberedelse til afgræsning 2022. Vores bemærkninger skal primært ses som et ønske om at tilpasse fremtidige ordninger, så de giver bedre muligheder for at implementere de Natura 2000-planer som netop har været i høring.</p>	
2.1.	<p>De nuværende ordninger under Landdistriktsprogrammet har en meget snæver skelnen mellem skov og lysåbne naturtyper. En af målsætningerne i de nye planer er at skabe større sammenhængende arealer og en forvaltning, der baseres på naturens egen dynamik. Særligt for de lodsejere, der både har skov- og lysåbne arealer er der behov for tilskudsordninger, der sikrer en helhedsorienteret forvaltning af området. Det vil være til gavn for mange arter, der ofte udgør udpegningsgrundlaget for områderne.</p> <p>Men allerede nu giver definitionen af skov i bekendtgørelsen potentielt unødige begrænsninger for de arealer, der kan indgå i ansøgningen, særligt når det netop er en ordning der sigter mod rydning af tilgroede arealer. Hvis ønsket i fremtiden er at udvide arealet med lysåbne naturtyper og skabe større sammenhængende områder, vil det give god mening at tillade at ansøgningen indeholde arealer der i princippet falder inden for skovdefinitionen så længe de ligger i tilknytning til et særligt udpeget Natura 2000-område til rydning og ikke i sig selv er udpeget som skovnaturtyper.</p>	<p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p> <p>Der henvises til svar under pkt. 1.2.</p>
3.	<p>Landbrug & Fødevarer</p> <p>Hermed fremsendes høringssvar fra Landbrug & Fødevarer om tilskud til rydning af tilgroede arealer og forberedelse til afgræsning 2022. Høringssvaret er udarbejdet med input fra SEGES Innovation og en række rådgivere, der arbejder med ansøgning af denne type tilskud. Først gennemgås en række generelle pointer, derefter kommenteres bekendtgørelsen kronologisk og afslutningsvist kommenteres en række afsnit i vejledningen.</p>	

3.1.	<p>Generelt ang. tilskuddet til rydning Der er behov for at revurdere ordningen ift. den del af tilskuddet, der er målrettet rydning. Det skyldes ikke mindst, at forskning fra Danmarks største biodiversitetsprojekt "Biowide" har vist, at gamle krat indeholder en meget høj og unik biodiversitet. Den højeste for alle naturtyper. Ligeledes har gamle træer, 'savanne-træer' og fodposer en meget høj tilknyttet biodiversitet, som beskrevet bl.a. i DCE rapport nr. 297. Det bør sikres, at ordningen ikke bidrager til at rydde værdifulde bevoksninger. Det bemærkes i øvrigt at fjernelse af gammelt krat samtidig kan fjerne muligheder for læ til udegående dyr ifm. eventuel helårsgræsning.</p>	<p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p> <p>I forhold til rydningsprojekter finder Landbrugsstyrelsen ikke grundlag for at ændre på ordningen i 2022. Landbrugsstyrelsen har netop sidste år indskrænket muligheden for rydningsprojekter til kun at omfatte projekter, hvor mindst 50 pct. af projektområdet udgøres af de særligt udpegede Natura 2000-arealer til rydning. Disse udpegninger hviler på Miljøministeriets vurdering af arealer, der bør ryddes i Natura 2000-områderne.</p> <p>Landbrugsstyrelsen arbejder løbende med at udvikle og forbedre ordningen, og vil medtage bemærkningen i arbejdet hermed.</p>
3.2	<p>Generelt ang. inddragelse af skovarealer Som tidligere år er det fortsat ikke muligt at søge om tilskud til forberedelse til afgræsning i skovarealer, selvom denne naturtype er et helt oplagt mål for græsning. Der bør arbejdes på at finde mulighed for at inkludere skovarealer i ordningen.</p>	<p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p> <p>Der henvises til svar under pkt. 1.2.</p>
3.3	<p>Ang. prioriteringsmodellen I lighed med tidligere er der holdt fast i et pointsystem til brug for prioritering. Det er problematisk at rydningsprojekter (bortset fra projektområder på overdrev og i nationalparker) giver en højere pointscore end projekter, der kun indeholder forberedelse til afgræsning. Dette kan potentielt fjerne fokus fra afgræsning af arealer, der allerede er i en god tilstand, og skabe et incitament til rydning af arealer, selvom dette ikke nødvendigvis er biodiversitetsfremmende, og bevoksningerne potentielt kan bidrage med en højere biodiversitet, hvis de holdes åbne udelukkende med græssende dyr. Vi opfordrer til en ændring af pointsystemet, så det i højere grad belønner afgræsning end rydning. Det bemærkes desuden, at der kun tildeles point til afgræsning af rignær, kildevæld og overdrev. Kildevæld kan være skrøbelige habitater,</p>	<p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p> <p>Når rydningsprojekter bliver prioriteret forud for projekter med forberedelse til afgræsning skyldes det, at prioriteringen er fastlagt i det danske landdistriktsprogram (Se punkt 8.2.2.3.4.7. i landdistriktsprogrammet). På nuværende tidspunkt er det ikke muligt at ændre på landdistriktsprogrammet gældende for 2022, men Landbrugsstyrelsen vil medtage bemærkningen i det videre arbejde for at forbedre ordningen.</p> <p>I forhold til projekter om forberedelse til afgræsning er Landbrugsstyrelsen enig i, at pointsystemet bør ændres. Bemærkningen vil derfor indgå i det videre arbejde med at</p>

	<p>hvor græsning i nogle tilfælde kan være problematisk. Alligevel vægtes græsning af kildevæld højere end græsning af overdrev, som er en naturtype, der kun eksisterer i kraft af græsning. Samtidig tilgodeses andre naturtyper, som har stor gavn af græsning, fx hede, skov, fattig-kær og strandeng, slet ikke med det nuværende pointsystem. Med det nuværende pointsystem kan det i prioriteringen af midler derfor føre til udelukkelse af de mange lodsejere, der ejer værdifulde naturarealer med de ovennævnte naturtyper fra at søge ordningen. Vi anbefaler en ændring af pointsystemet, så der i højere grad gives mulighed for at søge tilskud til pleje af andre naturtyper.</p>	<p>forbedre og forenkle ordningen, herunder den nuværende prioriteringsmodel.</p> <p>Det er hensigten at få prioriteringsmodellen justeret til ordningen åbner i 2023.</p>
3.4	<p>Anvendelse af standardomkostninger og opsætning af hegn i vanskeligt terræn I lighed med den tidligere version af bekendtgørelsen er der holdt fast i brug af standardomkostninger til klargøring til afgræsning. Indførelse af standardomkostninger medfører en lettere proces for ansøger, men det er afgørende at omkostningsniveauet fastsættes på det rette niveau. Hegn er altid dyrest at opsætte i vanskeligt terræn som fx kuperede arealer eller meget fugtige arealer, hvor der ikke kan køres med almindelige maskiner. Det er erfaringen, at omkostningerne til hegn af denne type arealer ikke blive dækket 100 % med de foreslåede standardomkostninger. Det er en udfordring, hvis standardomkostninger indebærer, at projekter med kvalitetshegn reelt underfinansieres. Det forekommer desuden ikke hensigtsmæssigt, at 'vanskelige' arealer stilles dårligere end mere tilgængelige arealer. Der bør derfor i særlige og relevante tilfælde indføres mulighed for individuel prisfastsættelse, hvor det kan dokumenteres, at de faktiske udgifterne er markant over standardomkostningerne.</p>	<p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p> <p>Landbrugsstyrelsen kan hertil oplyse, at standardomkostninger er den bedste gennemsnitlige forudsigtelse af forventede omkostninger til det etablerede projekt, og det ligger i brugen af metoden, at nogle projekter vil blive overkompenseret, mens andre underkompenseres.</p> <p>På ordningen er det derfor forventeligt og i overensstemmelse med EU-reglerne for anvendelse af standardomkostninger, at de fastlagte standardomkostninger for etablering af hegn vil medføre følgende variation i tilskud:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Projekter anlagt på komplekse naturtyper kan få et relativt lavt tilskud i forhold til deres faktiske omkostninger. - Projekter anlagt på ikke-komplekse naturtyper kan få et relativt højt tilskud i forhold til deres faktiske omkostninger.
3.5	<p>Ang. placering af mobile elementer i vinterhalvåret Det er positivt, at det er blevet beskrevet, hvordan man må placere mobile elementer i vinterhalvåret.</p>	<p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p> <p>Landbrugsstyrelsen har noteret bemærkningen.</p>
3.6	<p>Ang. prisjusteringer Det er positivt, at det er blevet muligt at søge tilskud til forskellige typer af vandforsyning,</p>	<p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p>

	<p>samt at der er sket prisjusteringer. Men hvorfor er elforsyning reguleret ned i pris?</p>	<p>Landbrugsstyrelsen kan hertil oplyse, at prisen på elforsyning er baseret på historisk data indsamlet på ordningen, som bagefter er fremskrevet baseret på prisindekset for indenlandsk vareforsyning efter enhed, varegruppe og tid fra Danmarks Statistik, hvor elforsyningen er kategoriseret under: Elektriske maskiner og apparater og dele dertil. Prisen er fremskrevet til 2021, da indekset kun var tilgængelig op til 2021 på tidspunktet for beregning af standardomkostningerne.</p>
3.7	<p>Sammenhængende arealer <i>Det er positivt, at det er muligt, at der er åbnet op for muligheden for at søge tilskud til hegn, der støder op til eksisterende hegninger, til naturlige hegnslinjer samt muligheden for at lægge et nyt projektområde sammen med en eksisterende hegning. For hegninger, der støder op til eksisterende hegn, gælder dog, at den nye hegnslinje ikke må opsættes på eksisterende hegnspæle. Det bør være muligt at koble det nye hegn til eksisterende hegnspæle/hjørnepæle</i></p>	<p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p> <p>Landbrugsstyrelsen kan hertil oplyse, at der ikke gives ikke tilskud til naturlige hegnslinjer, men de kan indgå i projektområdet.</p> <p>Hvorvidt det er muligt at benytte eksisterende hegnspæle i forbindelse med opsætning af den nye hegnslinje, vil blive afgjort i den konkrete sag. Det væsentlige i denne sammenhæng er, hvorvidt det eksisterende hegn er funktionelt og egnet til at holde græssende dyr inde.</p>
3.8	<p>Mobil fangfold <i>I forrige bekendtgørelse var der mulighed for, at tilsagnshaver kunne søge tilskud til mobil fangfold. Denne mulighed er erstattet af tilskud til permanent fangfold. Det er problematisk, at det kun er muligt at søge til permanent fangfold, da de mobile fangfolde kan flyttes til de arealer, hvor dyrene opholder sig mest.</i></p>	<p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p> <p>Landbrugsstyrelsen kan hertil oplyse, at fast fangefold er blevet introduceret på ordningen, da mobile fangefolde er vanskeligt at foretage en fyldestgørende kontrol af. Styrelsen er efter EU-reglerne forpligtet til at kunne foretage en fyldestgørende kontrol.</p>
3.9	<p>Kreaturovergange <i>Det er muligt at søge tilskud til én kreaturovergang pr. projektområde. Begrænsningen med én kreaturovergang pr. projektområde bør genovervejes, da der normalt ikke etableres flere overgange end nødvendigt hvad end der er tale om rørbroer, broer eller vadesteder. På arealer, hvor der er mange grøfter, vil det ikke være nok med en rørovergang for at sikre optimal afgræsning.</i></p>	<p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p> <p>Landbrugsstyrelsen vurderer, at det er tilstrækkeligt med tilskud til en enkelt overgang pr. projektområde for at sikre et selvstændigt hegned areal.</p> <p>Landbrugsstyrelsen arbejder løbende med at forbedre ordningen, og vil medtage bemærkningen i arbejdet hermed.</p>

3.10	<p>Om projektændringer <i>Processen omkring ændringsanmodninger er tung, da Landbrugsstyrelsen har en lang sagsbehandlingstid. Dette er ikke hensigtsmæssigt, da det ofte er i forbindelse med etablering af hegn, man finder ud af, at der kan være behov for ændringer, som eksempelvis at gå fra 3-4 tråde til 1-2 tråde. Det burde være muligt at håndtere ændringer som disse og andre mindre justeringer i forbindelse med udbetalingen, da de ikke har indflydelse på selve udformningen af projektområdet</i></p>	<p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p> <p>Landbrugsstyrelsen kan hertil oplyse, at anmodning om ændringer af projektet skal være indsendt og godkendt, inden der sker anmodning om udbetaling af projektets udgifter.</p> <p>Landbrugsstyrelsen har i øvrigt noteret bemærkningen og skal hertil bemærke, at vi løbende arbejder på at nedbringe vores sagsbehandlingstider, herunder også for anmodninger om projektændringer.</p>
3.11	<p>Prioritering af projektarealer <i>Landbrug & Fødevarer vil opfordre til, at der gennemføres en revision og forenkling af prioriteringsmodellen, som tager udgangspunkt i at sikre en effektiv og målrettet indsats på de mest værdifulde arealer først. Den nuværende model er også unødvendigt kompliceret.</i></p> <p><i>Prioritering ud fra de særligt udpegede Natura 2000-områder er i udgangspunktet fornuftig, men sikrer i sin nuværende form ikke grænsning af de mest værdifulde naturarealer i Danmark. Udpegningen er mangelfuld og ikke revideret siden 2015. Vi anbefaler derfor, at arealer prioriteres efter HNV score inden for hele Natura 2000-udpegningen, indtil der er gennemført en revidering af udpegningen af de særligt udpegede Natura 2000-områder.</i></p> <p><i>Ligeledes fører den nuværende prioritering til ekstra administration og komplikationer i forbindelse med projektering af græsningsprojekter. Det bør derfor være muligt at indhegne mere end 50 pct. uden for de særligt udpegede Natura 2000-områder, hvor det kan begrundes fagligt (f.eks. med en udtalelse fra de naturansvarlige myndigheder). Der bør som minimum sikres mulighed for at udvide hegninger til at omfatte såvel skovarealer som områder over 50 pct. uden for de særlige udpegninger mod egenfinansiering af den del af projektet uden at hele projektet bortfalder.</i></p>	<p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p> <p>Landbrugsstyrelsen kan i forhold til udpegningsgrundlaget oplyse, at Miljøministeriet er ressortansvarlig for habitatbekendtgørelsen, hvori de særlige Natura 2000-udpegninger fremgår. Landbrugsstyrelsen vil gå i dialog med Miljøministeriet med henblik på en drøftelse af, hvorvidt en revision af udpegningsgrundlaget vil være muligt.</p> <p>I forhold til andelen af projektets beliggenhed i Natura 2000-områder, vil Landbrugsstyrelsen medtage bemærkningen i det videre arbejde med at forbedre ordningen.</p> <p>Der henvises i øvrigt til svar under pkt. 3.3 vedrørende en revidering af prioriteringsmodellen.</p> <p>I forhold til bemærkningen om nationalparker henvises til svar under pkt. 1.1.</p>

	<i>Nationalparker er medtaget i prioriteringen af projektarealer. Det kan undre, hvorfor særligt arealer i nationalparker skal prioriteres. Der findes ikke fagligt belæg for at tilgodese arealer i nationalparker frem for andre naturområder.</i>	
3.12	Afsyning og kontrol <i>I forbindelse med afsyning og kontrol af projekterne, savner vi en mere smidig kontrol, hvor det for ansøger er muligt at rette op på eventuelle fejl/mangler uden at risikere helt eller delvist frafald af tilsagn. Landbrug & Fødevarer er fortsat af den opfattelse, at hovedparten af projektet ikke er mobilt, og at det derfor er ubegrundet at kontrol og afsyningsbesøg gennemføres uvarslet. Det er Landbrug & Fødevarers opfattelse at disse besøg kan varsles uden at formålet med kontrollen forspildes. Tværtimod vil et varsel kunne give bedre afsynings- og kontrolbesøg, da støttemodtageren, så vil have mulighed for at være forberedt på besøget, når kontrollen møder op.</i>	Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen: Landbrugsstyrelsen kan hertil oplyse, at kontrol af ordninger, hvor der indgår mobile elementer, vil ske uanmeldt. Dette følger af EU's kontrolforordning.
3.13	Kortgrundlag <i>Det fremgår af høringsbrevet at bilag 3 med kortgrundlag ikke er med i høringen, da bilaget først er klart efter høringsperioden. Det er helt afgørende, at ansøger har et utvetydigt og korrekt kortgrundlag til rådighed på ansøgningsstidspunktet.</i>	Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen: Landbrugsstyrelsen kan hertil oplyse, at bekendtgørelsen offentliggøres, fire uger før ordningen åbner, hvorfor ansøgerne vil have mulighed for at sætte sig ind i kortgrundlaget forud for ordningens åbning i oktober.
3.14	Overdragelser <i>Der har i en lang periode været usikkerhed omkring Landbrugsstyrelsen praktiske håndtering af overdragelser af tilsagn. Vil ethvert skifte i CVR-nummer hos en ansøger medføre, at der stilles krav om at der søges om overdragelse af tilsagnet? I så fald bør dette fremgå helt tydeligt af vejledningen, ligesom den korrekte praktiske fremgangsmåde bør fremgå af vejledningen.</i>	Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen, men ændring af vejledningen: Landbrugsstyrelsen har noteret bemærkningen og vil præcisere vejledningens afsnit om overdragelse, så der er klarhed om hvordan og hvornår, der skal ske overdragelse af tilsagn. Landbrugsstyrelsen kan oplyse, at erhvervelse af et nyt CVR-nummer vil medføre, at tilsagnet skal overdrages til nyt CVR-nr.
Specifikke bemærkninger til bekendtgørelsen		
3.15	§ 5, stk. 2:	Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen:

	<p>Ansøgningsperioden ligger fra d. 4. oktober til d. 14. december 2021. Ansøgningsperioden ligger uhensigtsmæssigt i forhold til ansøgning om tilskud til pleje af græs- og naturarealer. Den sene ansøgningsperiode gør det svært at nå at få etableret hegn og have dyr på arealerne inden d. 1. juni for arealer med fast græsningstryk og 21. juni for arealer, der skal fremstå synligt afgræsset.</p>	<p>Landbrugsstyrelsen kan hertil oplyse, at tilsagn om tilskud til pleje af græs- og naturarealer skal søges via fællesskemaet med frist i april måned. Tilsagnsperioden for pleje af græs- og naturarealer starter 1. september. Problemstillingen, der rejses, kan umiddelbart ikke være aktuel før der er givet tilsagn om tilskud til pleje af græs- og naturarealer.</p>
3.16	<p>§ 5, stk. 9: Det er uhensigtsmæssigt, at man ikke kan have flere projektområder med i én ansøgning, da det øger risikoen for fejl fra ansøger.</p>	<p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p> <p>Landbrugsstyrelsen kan hertil oplyse, at det rent administrativt og teknisk er mere kompliceret at behandle ansøgninger med flere projektområder i en ansøgning. Derfor er det kun muligt at indsende en ansøgning pr. projektområde. I forbindelse med indsendelse af en ny ansøgning med dertilhørende projektområde, er det muligt at genbruge dele af en tidligere indsendt ansøgning, f.eks. oplysninger om ansøger.</p>
3.17	<p>§ 7, stk. 2, nr. 2: Ifølge bekendtgørelsen må projektområdet ikke omfatte arealer med skov, og ansøger skal indsende dokumentation for, at skov er nødvendigt som ly og læ for græssende husdyr. Det er problematisk, at ordningen ikke tilgodeser muligheden for at græsse skov og lysåbne arealer sammen. Dette foreslås derfor ændret, så skovarealer naturligt kan indgå i hegningen.</p>	<p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p> <p>Der henvises til svar under pkt. 1.2.</p>
3.18	<p>§ 7, stk. 3, nr. 2 Jf. bekendtgørelsen skal mindst 10 % af projektområdet være et areal med overdrev på ansøgningstidspunktet. Dette er problematisk, da det kan hindre store sammenhængende naturarealer, hvor overdrev ikke udgør minimum 10 % af projektområdet, men omfatter andre vigtige naturtyper som blandt andet hede, fattigkær og skov. Denne begrænsning foreslås derfor taget ud.</p>	<p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p> <p>Landbrugsstyrelsen kan dertil oplyse, at det er en politisk beslutning, at ordningen skal målrettes arealer med overdrev. Kravet om, at projektområdet skal indeholde minimum 10 pct. overdrevsarealer, understøtter den politiske prioritering.</p>
3.19	<p>§ 8, stk. 3, nr. 2 Der er krav om, at alt ryddet materiale skal fjernes fra arealet. Dette krav er uheldigt i forhold til den biodiversitet, som er knyttet til dødt ved. Der bør derfor gives dispensation til,</p>	<p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p>

	<p>at ryddet materiale kan deponeres i bunker til gavn for biodiversiteten. Gyvel og andre invasive arter er naturligtvis en undtagelse, og bør altid fjernes.</p>	<p>Landbrugsstyrelsen arbejder løbende med at forbedre ordningen og vil medtage bemærkningen i arbejdet hermed. I den forbindelse vil der være behov for en faglig afklaring af, hvordan det ryddede materiale kan placeres i projektområdet med henblik på at fremme biodiversiteten.</p>
3.20	<p>§ 9, stk. 3 <i>Det fremgår af høringen, at "Tilsagnshaver er forpligtet til at sikre, at der i perioden, hvor projektet opretholdes, ikke er forhold eller aktiviteter, som hindrer afgræsning i projektområdet." Det er uklart, hvad der menes med denne formulering. Dækker dette også over oversømmelser eller lignende naturlige hændelser som ansøger ikke er herre over? Hvis tilsagnshaver lægger et hegn ned midlertidigt, for at beskære opvækst i hegnslinjen bliver dette også anset for at hindre græsning i området?</i></p>	<p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p> <p>Landbrugsstyrelsen kan hertil oplyse, at bestemmelsen er rettet mod aktiviteter, der hindrer afgræsning af det indhegnede areal, f.eks. kulturelle aktiviteter eller opbevaring af materialer og lignende. Dette vil blive beskrevet i vejledningen, der bliver tilgængelig på tilskudsguiden for ordningen på styrelsens hjemmeside inden ordningen åbner i oktober.</p> <p>Der er ikke tale om aktiviteter som de nævnte naturlige hændelser, som tilsagnshaver ikke har indflydelse på. Vedligehold af hegnslinjen er også tilladt.</p>
3.21	<p>§ 13, stk. 3 <i>Der kan maksimalt gives tilskud til det antal meter hegn, svarende til omkredsen af det indtegnede projektområde i IMK. Dette er en udfordring på arealer, hvor det er meget kuperet, eller hvor det er nødvendigt at hegne langs et naturligt slynget vandløb. Det bør være muligt at søge ekstra midler til hegn på arealer som disse, da det er meget vanskeligt at indtegne en hegnslinje på et 2- dimensionelt kort, som stemmer overens med virkeligheden på meget skrånede arealer, da den faktiske hegnslinje er meget længere end en indtegnat linje i IMK.</i></p>	<p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p> <p>Landbrugsstyrelsen kan hertil oplyse, at det nuværende kortgrundlag kun understøtter et 2-dimensionelt kort. Det er ikke muligt at ændre praksis i forbindelse med ansøgningsrunden i 2022. Vi vil dog fortsat af søge løsningsmuligheder for fremtidige ansøgningsrunder.</p> <p>Landbrugsstyrelsen arbejder løbende med at forbedre ordningen, og vil medtage bemærkningen i arbejdet hermed.</p> <p>Landbrugsstyrelsen gør opmærksom på, at som noget nyt til ansøgningsrunden i 2022, er det muligt at få dækket udgifter til opsætning af indre hegn indenfor projektområdet, f.eks. til styring af græsningstryk i indhegningen.</p>
3.22	<p>Bilag 1</p>	<p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p>

	<p>Ved de meget store indhegninger kan det være en udfordring kun at have en enkelt elforsyning. Der bør derfor være mulighed for at søge om en ekstra elforsyning i disse tilfælde. Der bør ikke være begrænsning på antal kreaturovergange. På arealer, hvor der er mange vandløb og grøfter, kan det være nødvendigt at etablere flere kreaturovergange for at sikre optimal græsning. Det kan eksempelvis være på strandenge og våde enge. I stedet foreslås det, at man skal redegøre for den konkrete placering af de enkelte kreaturovergange, der er behov for, for at kunne sikre en optimal græsning på projektområdet. Det er desuden ikke hensigtsmæssigt, at det kun er muligt at søge tilskud til fast fangfold, hvor det tidligere var muligt at søge til en mobil fangfold.</p>	<p>Landbrugsstyrelsen vurderer, at det er tilstrækkeligt med tilskud til en enkelt elforsyning og overgang pr. projektområde for at sikre et selvstændigt hegned areal.</p> <p>I forhold til bemærkningen om fast fangfold henvises til svar under pkt. 3.8.</p>
3.22	<p>Bilag 2 Rydningsprojekter får fortsat mange flere point end græsningsprojekter, hvilket er problematisk, da det tilgodeser rydningsprojekter frem for græsningsprojekter.</p>	<p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen:</p> <p>Der henvises til svar under pkt. 3.3.</p>
Vejledning		
3.23	<p>Afsnit 3.5 s. 16. – eksempel 3 Her står følgende: ”En hegnslinje kan undlades, hvis dit projektområde støder op til et eksisterende hegn. Projektområdet skal stadig være en lukket hegnslinje med hegn på alle sider. Vær opmærksom på, at din nye hegnslinje ikke må opsættes på eksisterende hegnspæle.”</p> <p>Betyder det, at man ikke må sætte det nye hegn på en eksisterende hjørnepæl? Dette kræver mere grundig beskrivelse for at undgå eventuelle misforståelser.</p>	<p>Bemærkningen giver anledning til ændringer i vejledningen:</p> <p>Landbrugsstyrelsen vil beskrive dette i vejledningen, så tilsagnshaver ikke er tvivl om praksis for korrekt opsætning af hegn.</p> <p>Der henvises i øvrigt til svar under pkt. 3.7.</p>
3.24	<p>Afsnit 3.6 s. 16 Her står følgende: ”Jo højere andel af projektområdet, der er med en HNV-score på mindst 5, jo større er sandsynligheden for, at samme areal efterfølgende vil blive prioriteret til arealstøtteordningen ’Pleje af græs- og naturarealer’. Med denne ordning kan du få dækket dine udgifter forbundet med en efterfølgende pleje af arealerne med husdyr.”</p> <p>Det er vel ikke korrekt, at ”jo højere andel af projektområdet, der er med en HNV-score på mindst 5, jo større er sandsynligheden for at få tilsagn til PLG.”?</p>	<p>Bemærkningen giver anledning til ændringer i vejledningen:</p> <p>Landbrugsstyrelsen vil beskrive forholdet til ordningen om pleje af græs- og naturarealer, så de korrekte kriterier for at modtage tilskud under ordningen om pleje af græs- og naturarealer, fremgår korrekt i vejledningen.</p>

3.25	<p>Afsnit 3.7 Skov i projektområdet <i>Her står følgende: "Et areal anses for at være skov, hvis det er bevokset med træer og er større end 0,5 ha og mere end 20 m bredt."</i></p> <p><i>Det er problematisk at denne ordning og skovordninger ikke samtænkes. Der opfordres til at hegne skovarealer og lysåbne arealer i separate hegninger til trods for, at det ikke er det mest gavnlige for biodiversiteten.</i></p>	<p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i vejledningen:</p> <p>Der henvises til svar under pkt. 1.2.</p>
3.26	<p>Afsnit 3.11 Oversigt over typer af udgifter, som du kan få tilskud til <i>Det er problematisk, at det ikke længere er muligt at få tilskud til andre materialer.</i></p>	<p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i vejledningen:</p> <p>Landbrugsstyrelsen kan oplyse, at der er introduceret nye standardomkostninger, der samlet set sikrer, at relevante tilskudsberettigede udgifter for at gennemføre et projekt om forberedelse til afgræsning, nu er til stede på ordningen.</p> <p>Landbrugsstyrelsen kan desuden oplyse, at det stadig er muligt at få tilskud til materialer vedrørende rydning samt andre udgifter af væsentlig betydning for gennemførelse af rydningsprojekter.</p>
3.27	<p>Afsnit 3.11.2 Investeringer til forberedelse af afgræsning <i>Der står følgende på side 23: "Er arbejdet ikke udført tilfredsstillende, nedsættes tilskuddet med et beløb svarende til standardomkostningen for den pågældende investering." Denne procedure bør ændres, så det er muligt at rette op på forholdet, så fremt kontrolløren ikke vurderer arbejdet til at være udført tilfredsstillende.</i></p> <p><i>Senere på side 23 står der: "For hegn som står ud i vand, kan det være hensigtsmæssigt at fjerne nogle pæle og lidt tråd, for at undgå at frost ødelægger hegnet. Før du piller sådan et hegn i vand ned, så dokumenter med fotos med GPS tracking af det opsatte hegn, og opbevar det separat, så du kan vise kontrolløren de nedtagne pæle og tråd ved afsyning/kontrol."</i></p> <p><i>Det ville være bedre at kunne beskrive det ved ansøgningen af projektet, at det i et område vil være nødvendigt at fjerne hegnet grundet risiko for oversvømmelse i vinterhalvåret, frem</i></p>	<p>Bemærkningen giver anledning til ændringer i vejledningen:</p> <p>Landbrugsstyrelsen vil i vejledningen udbyde de specifikationer, der er til de enkelte standardomkostninger. Dermed bør tilsagnshaver kunne leve op til kravene til investeringerne i forbindelse med gennemførelse af projektet.</p> <p>Landbrugsstyrelsen kan oplyse, at det allerede er muligt at beskrive projektet i forbindelse med indsendelse af ansøgningen. Projektbeskrivelsen kan f.eks. indeholde oplysninger om håndtering af hegn i projektperioden og opretholdelsesperioden, herunder foranstaltninger til beskyttelse af hegn i vinterperioden. At projektet er gennemført i overensstemmelse med tilsagnet, skal dog altid kunne dokumenteres.</p> <p>Det er Landbrugsstyrelsens ansvar at udarbejde en fyldestgørende kontrolrapport,</p>

<p><i>for at ansøger skal dokumentere det hver vinter i løbet af projektperioden og opretholdelsesperioden.</i></p> <p><i>Det giver god mening at skulle dokumentere, at man har fjernet hegnet i tilfælde, hvor det ikke er almen praksis.</i></p> <p><i>Endelig står der også følgende op side 23: ”I forbindelse med slutudbetaling skal de mobile investeringer kunne forevises kontrolløren ved afsyning eller fysisk kontrol.” Landbrugstyrelsen skal være særligt opmærksomme på, at kontrollørerne har noteret dette, så ansøgeren ikke risikerer en underkendelse heraf i den senere sagsbehandling.</i></p> <p><i>Der er generelt behov for en korrekturlæsning af vejledningen, særligt indsættelsen af nyere afsnit.</i></p>	<p>hvor kontrollens resultat fremgår. Kontrolrapporten sendes efter udført kontrol til tilsagnshaver og vil i øvrigt altid kunne efterspørges hos kontrolløren med henblik på at se kontrollens resultat, så der er enighed om dette inden endelig slutudbetaling.</p> <p>Bemærkning vedrørende korrekturlæsning af vejledningen tages til efterretning.</p>
--	--

Høringssvarene kan ses i deres fulde længde på høringsportalen.